

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2011. január 22.

Az írásbeli vizsga időtartama: 90 + 150 perc

Mellékelt lapok száma:	
------------------------	--

Pontszám**:	
-------------	--

Javító tanár neve**:	
----------------------	--

Javító tanár elérhetősége**:	
------------------------------	--

A próbaérettségi eredményét a megadott e-mail címedre fogod megkapni, így fontos, hogy ugyanazt a címed add meg, mint amivel regisztráltál. Dolgozatod megtekintésére 2011. február 8-tól lesz lehetőség. Amennyiben a javítással kapcsolatban kérdésed merülne fel, a javító tanárt keresd fel az e-mail címén keresztül, hiszen vele fogsz tudni konzultációs időpontot megbeszélni.

Kedves SG-s diákok!

Az alábbiakban az emelt szintű érettségihez hasonló feladatsort kaptok, azzal a legnagyobb különbséggel, hogy a kérdések most még csak a XIX. századig bezárólag lesznek feltéve.

- A feladatsor két részből áll, melyre majd élesben 90-150 perc fog rendelkezésre állni. Mivel ez az idő valószínűleg sokkal több, mint amennyire szükségetek van, így most aki beadja a tesztlapot, az egyből nekiállhat az esszékérdéseknek, nem kell másfél órát itt dekkolnia.
- A teszthez nem használható semmilyen segédeszköz, az esszékhöz atlasz és helyesírási szabályzat vehető igénybe. A teszteknel röviden, értelemszerűen, csak a feltett kérdésre válaszoljatok.
- Az esszéknél kicsit bonyolultabb a helyzet, mivel van választási lehetőségek. A választás szabályait az esszéknél ismertetjük, ezeket mindenképp figyelmesen olvasd majd el, s ha valami nem világos inkább kérdezz meg egy tanárt!
- Csak a tintával, olvashatóan írt megoldásokat fogadjuk el, ezért ha nem vagy a szépírás bajnoka, akkor erre különösen ügyelj!
- Ha a fentiekén túl bármi kérdésed van – természetesen nem a megoldásokról – akkor nyugodtan bármelyik tanárt megkérdezheted.

Sok sikert kívánunk a feladatok megoldásához!

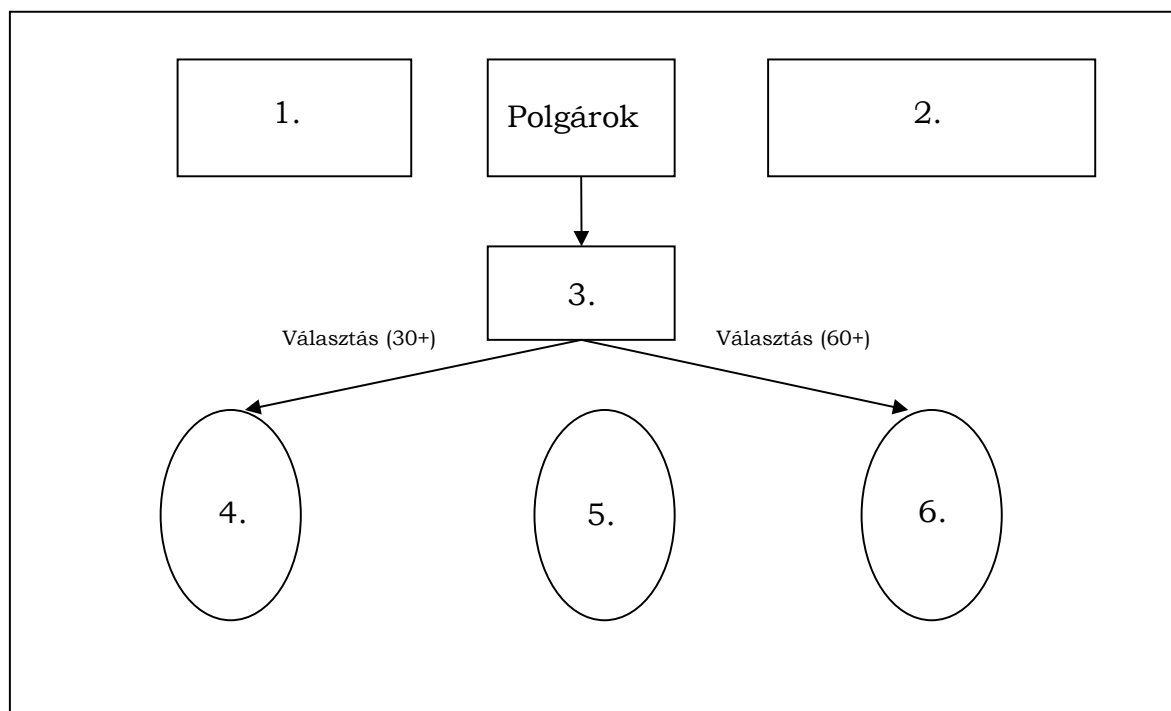
Történelem Szekció

Elért pontszámok:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Tesztek	Esszék	Összesen
max	6	7	7	5	6	6	7	44	46	90
elért										

1. A következő feladat a spártai társadalomra vonatkozik. Egészítsd ki az ábrát a megadott definíciók segítségével, majd add meg a definiált fogalmakat! (6 pont, elemenként 0,5 pont)

- A. A népgyűlés által 1 évre választott felügyelő. 5-en vannak, feladatuk elsősorban a királyok és geruszia ellenőrzése.
- B. A spártai népgyűlés. Törvények jóváhagyása a feladata.
- C. Leigázott akhájok. A teljes jogú spártaiak földjét ők művelték, a spártai állam tulajdonában lévő rabszolgák.
- D. Háborúban hadvezér, békében a vallási élet vezetője. ketten vannak
- E. Főként ipari tevékenységgel és kereskedelemmel foglalkozó, személyükben szabad, de politikai jogokkal nem rendelkező, katonáskodásra kötelezett személyek.
- F. Vének tanácsa. A népgyűlés által kiválasztott 28 fős testület. Javaslatokat terjesztett a népgyűlés elé, és bíraskodó feladatokban is részt vett a testület.

Sorszám	Definíció betűjele	Fogalom	Pontszám
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

6 pont

2. A következő feladat a középkori kultúrához kapcsolódik. (7 pont)

a) Döntsd el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak!

1. A gótikus szobrászatot elsősorban templomok ékesítésére használták.
2. A reneszánsz építészet kiemelkedő építészeti darabja a reims-i székesegyház.
3. A gótikus és a reneszánsz stílus egy időben volt jelen.
4. Az 1050-es években a román stílusjegyében építettek templomokat.

Állítás sorszáma	Igaz	Hamis
1.		
2.		
3.		
4.		

2 pont

b) Sorold be a megfelelő helyre az alábbi jellemzőket:

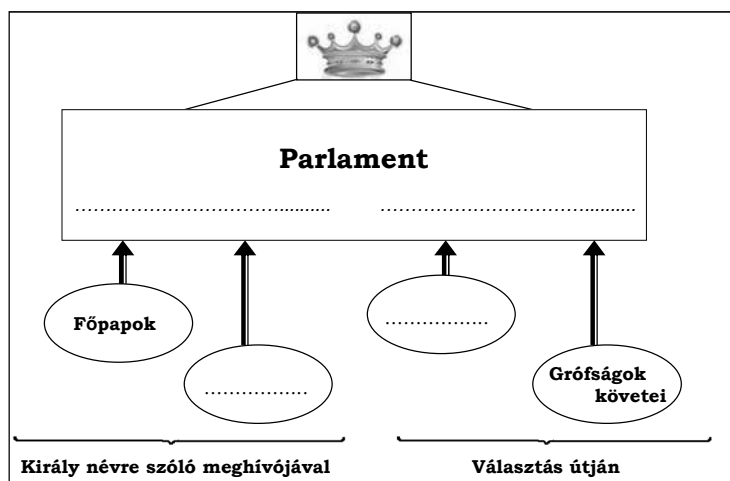
Szent Péter-bazilika, freskók, lőrés szerű ablakok, vaskos falak, párizsi Notre-Dame, stukkó, Cluny apátság, perspektivikus ábrázolás, csúcsíves boltozat, természetes emberábrázolás

román	gótikus	reneszánsz

5 pont

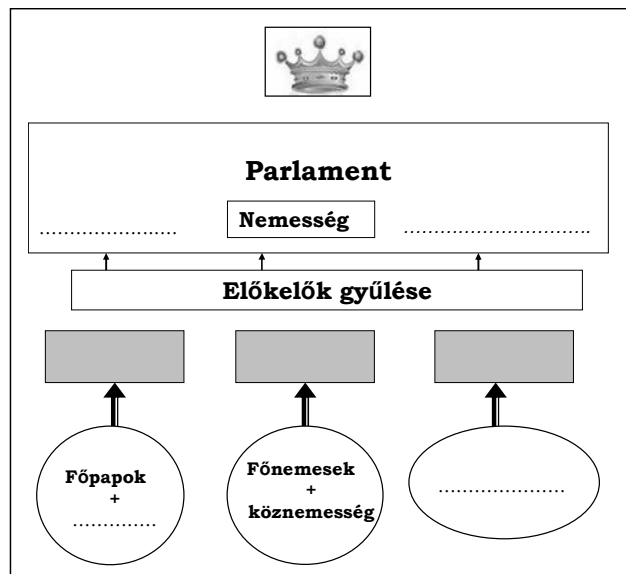
3. A feladat az angol és a francia rendiséggel kapcsolatos. Egészítsd ki az ábrákat a hiányzó fogalmakkal, majd válaszolj a kérdésekre! (7 pont)

Angol rendi gyűlés

4 pont

Francia rendi gyűlés

a. Mondj 2 különbséget az angol és a francia parlament működése között!

2 pont

b. Mi a rendi monarchia?

1 pont

4. Saját ismereteid alapján egészítsd ki a Mátyás gazdaságát leíró szöveget! (5pont)

A század folyamán a magyar gazdaság a pusztuló Délvidéket leszámítva lassú ütemben fejlődött. Mátyás bevételeinek ugrásszerű növekedését a-ra/-re nehezedő adóterhek emelése eredményezte. Mátyás jövedelmei növelése érdekében a kapudót a kincstár adójára,-ra/-re változtatta. Ezzel nem kevesebbet ért el, minthogy megszüntette az elődei által adományozott mentességeket, ráadásul kisebb egységekre szedték be az említett adót, így az adómennyiség növekedett. Hasonló okokból a harmincadvámot átkeresztelték-ra/-re.

Az uralkodó legjelentősebb bevételeit azonban a jelentette, ami portánként 1 forintot tett ki, s évente akár kétszer is beszedhették. Mátyás jövedelme így 500 000, kétszeres beszedése esetén akár 750 000 arany is lehetett. Ezt kiegészítették még a nemzetközi segélypénzek-tól/tól (100 000 arany). Anyja, halála után a Hunyadi birtokok bevételei is őt illették. S bár a történetírás vitatkozik a bevételek mértékét illetően, az bizonyos, hogy Mátyás előtt és után jellemző királyi bevételeknél jóval magasabbak voltak. Mátyás bevételeit a keresztül ellenőrizte. Mátyás jövedelmei nemcsak a magyar királyok bevételeihez képest, de – figyelembe véve az ország gazdasági fejlettségét – a nyugati uralkodókéhoz képest is tekintélyesek voltak. Az oszmánok 1 800 000 (1475-ben) aranyához képest azonban még ez is volt. Nem látszanak kiugróan a bevételek a magas kiadásokhoz képest sem, hiszen az országnak a korabeli Európában egyedüli módon évi 200 000 aranyat felemésztő, kettős vonalat kellett fenntartania.

5. A források és saját tudásod segítségével válaszolj az alábbi, Bocskai szabadságharcra kapcsolatos kérdésekre! (6 pont)

„Valameddig az magyar korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetségnél, az németnél léssen, és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, az nekik is oltalmukra, javukra leszen. De ha a [...] korona Magyarországon magyar kézhez kelne, egy koronás király alá, úgy az erdélyieket is intjük, nem hogy attól elszakadnának, de sőt segéljék tehetségük szerint.”
/Bocskai végrendelete/

a) Kiket nyert meg ügye mellé Bocskai István és kik voltak ők pontosan?

.....
.....

2 pont	
--------	--

b) Mikor és hol megkötött békével zárult le a Bocskai féle felkelés?

.....
.....

1 pont	
--------	--

c) A széttagolt Magyarország hány részét említi a forrás?

.....
.....

1 pont	
--------	--

d) Melyik állam fenntartását támogatja Bocskai a végrendeletében és miért?

.....
.....

2 pont	
--------	--

6. Olvasd el a következő idézetet és válaszolj a kérdésekre! (6 pont)

„I. Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad; a társadalmi különbségek csakis a közösség szempontjából való hasznosságon alapulnak.

III. Minden szuverenitás elve természeténél fogva a nemzetben lakozik; sem testület, sem egyén nem gyakorolhat hatalmat, ha [az] nem határozottan tőle ered.

IX. Mindaddig, amíg bűnössé nem nyilvánítják, minden ember ártatlannak vélelmezendő. Ha tehát letartóztatása mégis elkerülhetetlenné válik, a törvénynek szigorúan meg kell torolnia minden olyan keményebb rendszabályt, amelyet a szökés megakadályozásának szükségessége nem indokol.

XI. A gondolatok és vélemények szabad közlése az embernek egyik legértékesebb joga; ennél fogva minden polgár szabadon szólhat, írhat s nyomtathat ki bármit, felelősséggel tartozván viszont e szabadsággal való visszaélésért a törvény által meghatározott esetekben.

XVII. Tulajdonától – lévén a tulajdonjog szent és sérthetetlen – senki meg nem fosztható, legfeljebb csakis oly esetekben, amikor ezt a közösség érdekéből fakadó nyilvánvaló és törvényes úton megállapított szükségesség követeli meg – ám ekkor is csak igazságos és előzetes kártalanítás fejében.”

/ Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata /

a) Mikor (év) és hol (ország) adták ki a forrásként megadott dokumentumot?

.....
.....

1 pont	
--------	--

b) Az alábbi személyek közül ki **NEM** vett részt a Nyilatkozat összeállításában?

A) La Fayette B) Napóleon C) Thomas Jefferson
.....

1 pont	
--------	--

c) Mit fogalmaz meg a **III.** pont, és kinek a nevéhez köthető a gondolat?

.....

1 pont	
--------	--

d) Döntsd el az alábbi állításokról, hogy a forrás értelmében igazak vagy hamisak!

Állítás	Igaz	Hamis
A szabad véleménynyilvánításnak nem lehet semmilyen jogi következménye.		
A magántulajdon kisajátítható kártalanítás nélkül is, de csak a közösség érdekében.		
Létezhetnek társadalmi különbségek az egyének között.		

3 pont	
--------	--

7. A következő feladat az amerikai polgárháborúra vonatkozik. Írd be az egymással szemben álló meghatározásokat, neveket a megfelelő oldalakon!

(7 pont)

Amerikai Konföderációs Államok, Abraham Lincoln, jelentős export, Jefferson Davis, abolicionista mozgalom, fejlett ipar, William T. Sherman, Unió, nem akarják felszabadítani a rabszolgákat, Ulysess Grant, képzett tisztikar, Robert Lee, Richmond, Washington

Észak	Dél

Név:

E-mail cím:

A felén már túl is vagy, most következzenek az...

Esszéfeladatok

Mielőtt neki kezdesz, figyelmesen tanulmányozd át a „játékszabályokat”:

- A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges.
- A feladatok megoldásához a Történelmi atlasz és a Helyesírási kézikönyvtár használható
- A feladatok megoldását tollal készítsd. Ha valamilyen megoldást vagy megoldásrészletet áthúzol, akkor az nem értékelhető!
- Az egyes feladatokra az ott feltüntetett pontszámnál több nem kapható.
- Minden feladatot új A/4-es lapon kezdj!
- A megoldásokat tartalmazó lapok mellett ezt a fedlapot kell beadnod. Ügyelj arra, hogy mindegyik lapon jól olvashatóan rajta legyen a neved.

Az alábbi szabályok alapján kell esszéket választanod:

Kidolgozandó **kettő rövid és kettő hosszú** feladat, melyek közül **mindegyik más-más korszakra** vonatkozik! A megoldott feladatok között **legalább kettőnek a magyar, legalább egynek az egyetemes történelemre** kell vonatkoznia!

Tanulmányozd figyelmesen a feladatokat, majd karikázd be az alábbi táblázatban a választott feladatok sorszámát!

	Korszakok, témák		Az esszé típusa	
			Rövid (7 pont)	Hosszú (16 pont)
Egyetemes történelem	1	Szórakozás az ókori Rómában	1.	
	2	Angol és francia abszolutizmus		2.
	3	Nagy földrajzi felfedezések	3.	
	4	Angol polgári forradalom		4.
Magyar történelem	5	Városfejlődés a középkori Magyarországon	5.	
	6	Szent László és Könyves Kálmán törvényei		6.
	7	Mohács	7.	
	8	Zsigmond és Mátyás külpolitikája		8.
	9	Agrárkonjunktúra a XIX. században	9.	
	10	Budapest világvárossá fejlődése		10.

Ellenőrizd választásod helyességét, mert kizárólag a helyesen kiválasztott feladatok értékelhetőek! A kettősvonallal elválasztott egységekben csak egy jelölés szerepelhet.

A „rövid” kifejtés kb. **12-14** soros, a hosszú pedig kb. **30-40** soros válaszokat igényel.

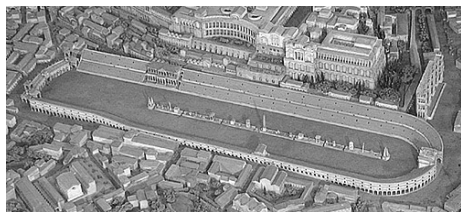
A választott esszék sorszáma:				
Pontszám (tanár tölti ki)				

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

Ellenőrizd választásod helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választottál?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választottál?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választottál?	
Két rövid és két hosszú feladatot választottál?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölted feladatválasztásaidat?	

1. Az alábbi feladat a római kultúrához kapcsolódik. A „kenyeret és cirkuszt” politika hogyan jelent meg a római köztársaságban, majd később a császárkorban? (7 pont)

„A gladiátorviadatok jóval az első cirkuszi játékok után, i.e. 264-ben jelentek meg Rómában, akkor még mint egy előkelő arisztokrata gyászszertartás elemei. Ebben az évben Junisu Brutusnak, a nagy Brutus leszármazottjának fiai elhatározták, hogy atyjuk emlékére, egy nem római eredetű szokás szerint, három pár rabszolga részvételével viadalt rendeznek. Bár ezek az első gladiátorok nevüket a bustumról, a sírkamrát vagy halotti, máglyát jelentő szóról vették. [...] Az első küzdelem, melyről fõntebb szõltunk, a Fõrum boariumon, a marhavásártéren zajlott le, és hamar kialakult a szokás, hogy az ilyenfajta eseményeknek a Fõrumon legyen a színtere. [...] A közõnség hajadonfõtt, állva nézte végig [...], tudták jól, hogy az elõttük lejátszódó szertartás szent dolog, nem pedig szórakozás.

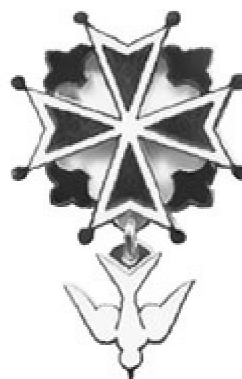
A szenátus állította össze a vallási ünnepek keretében rendezett látványosságok részletes menetrendjét. [...] A szenátus hatalma egyedül a gladiátorviadatokra nem terjedt ki. Csak i. sz. 105-ben engedélyezték felvételüket a hivatalos látványosságok közé, egésze addig a gladiátorviadokat csak magánosak rendezhette. A kezdeményezõkészségnek e téren semmi nem vetett gátat, a II. századi Rómában munusok [a gladiátorviadatok] az egész várost érdeklõdõ események, könnyû módja volt a tömegek megnyerésének.
/Augustus önéletrajzából /

„... ez a nép már rég túltette magát minden dolgon, s akitõl rég vesszõs bárd, sereg és hatalom függött, ma egészen meglapul, és csak e két dolgot kívánja szorongva: cirkuszt és kenyeret.”
/Juvenalis, római satírákõltõ/

2. A feladat az angol és a francia abszolutizmusról szól. Mutasd be, miként változott az állam és az egyház viszonya a XVI-XVII. századi Angliában és Franciaországban. (16 pont)

VIII. Henrik és hat felesége

Hugenotta kereszt

Morus Tamás lefejezése

Korabeli ábrázolás 1572 augusztus 24. éjszakájáról

„A parlamentnek hatalma van arra, hogy a királyt megválassza, és trónra ültesse. Ezt minden angolnak engedelmesen el kell fogadnia. Azonban a királyságban nincs az a hatalom, amely a királyt Anglia egyházának fejévé tehetné meg. Az egyház feje lelki hatalom, és vallási. Lelki kérdésekben való döntésekben nem illetékes a világi hatóság.”

/ Morus Tamás kihallgatásakor mondott szavai, 1534 /

„Ha pedig Henrik király és az ő segítői és követői [...] nem engedelmeskednek intelmeinknek és kívánságainknak, akkor mi [...] a nagy kiközösítés teljes büntetése alá helyezzük.”

/ III. Pál pápa bullája VIII. Henrik kiközösítéséről, 1535/

„Párizs megér egy misét!”

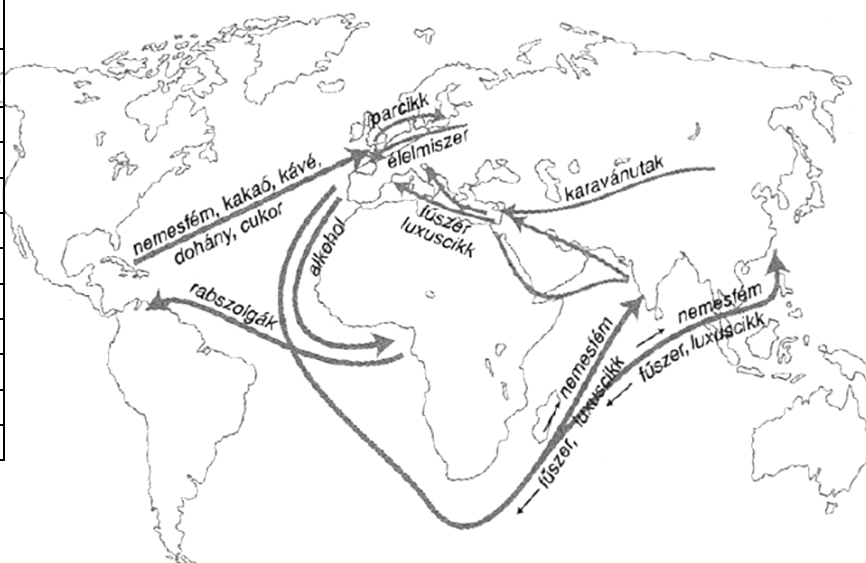
/ IV. Henriknek tulajdonított mondat 1593-ból/

„Én vagyok a világon a legszomorúbb és legvigasztalanabb ember [...] mert ez az átkozott ediktum minden képzeletet felülmúl [...], hiszen mindenkinek lelkiismereti szabadságot biztosít, ami a legszörnyűbb dolog a világon.”

/ VIII. Kelemen pápa, 1600 körül /

3. Az esszé a nagy földrajzi felfedezésekkel kapcsolatos. Mi a kontinentális munkamegosztás? Hasonlítsd össze Nyugat-Európa és Kelet-Európa fejlődésére tett hatását! Használhatod az atlaszodat is! (7pont)

Spanyolországi nemesfém-behozatal		
Év	Tonna (ezüst)	Tonna (arany)
1503–1510	-	5,0
1511–1520	-	9,2
1521–1530	0,2	4,9
1531–1540	86,2	14,5
1541–1550	177,6	25,0
1551–1560	303,1	42,6
1561–1570	942,9	11,5
1571–1580	1118,6	9,4
1581–1590	2103,0	12,1
1591–1600	2707,6	19,5

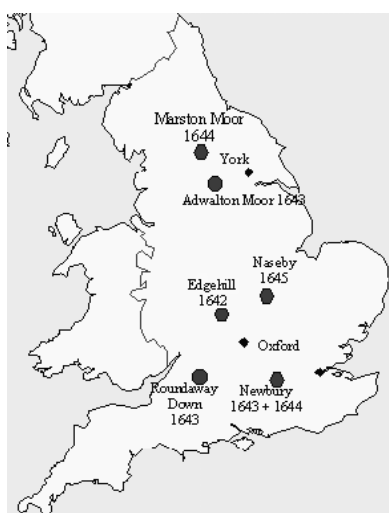
4. A források és saját ismereteid alapján mutasd be Cromwell felemelkedését, majd Protektorátusát az angol polgári forradalomban! (16 pont)

Áremelkedés Hamburgban 1511/20 és 1561/70 között %-ban	
Gabona	274
Többi élelmiszer	161
Iparcikk	118

„Bízzál Istenben, és tartsd szárazon a puskaport!”
/ Oliver Cromwell/

a nemzeti tengerhajózás ösztönzése érdekében ... a jelen parlament és az ő hatalma által elrendeltetik, hogy 1651. december havának 1-jétől és ezt a dátumot követően, a jövőben

semmiféle termék vagy áru, amely Ázsiában, Afrikában és Amerikában, vagy pedig ezek részeiben, vagy a hozzájuk tartozó szigeteken termett vagy állítottatott elő ... nem hozható vagy szállítható be az Angol Köztársaságba vagy Írországba, vagy más országokba, szigetekre, ültetvényekre és területekre, melyek e köztársasághoz tartoznak vagy birtokait képezik, semmiféle más [nem angol] hajón vagy [...] vízi járműveken ..., [csak] amelyek tényleg és valóban e köztársaság vagy gyarmatai polgárainak mint

**New Model Army –
– vashordájúak**

tuladonosoknak és jogos birtoklóknak a tulajdonát képezik, s amelyeknek a kapitánya és matrózai szintén ezen köztársaság polgárai lesznek; mind ama áru elkobzásának és elvesztésének terhe alatt, amit jelen törvény ellenére fognak behozni, valamint a hajó elkobzásának a terhe alatt...”

/ Navigation Act – hajózási törvény – 1651/

5. A feladat a városfejlődés a középkori Magyarországon. Mivel segítették az akkor uralkodó királyok a városok fejlődését? (7 pont)

„Ezenfelül, ha azoknak a városoknak a polgárai, melyeket újonnan létesítettünk és amelyeket más városok szabadságaival láttunk el, bírái és esküdtjeik ítéletében és határozatában megnyugodni nem akarnának, megannyian ahhoz a városhoz, amelynek szabadságaival élnek vagy tárnokmesterünkhöz fellebbezhetnek.”

/Az 1405. évi városi dekrétumokból /

„A város fejlődését elősegítette, hogy keresztül haladtak rajta a Szentföldre vezető zarándokutak és fontos kereskedelmi útvonalak, valamint itt tartották a királyi heti piacokat. A XII. században a centrumhoz csatlakoztak a külvárosok is. A kor a nagy építkezések ideje volt Székesfehérvárott. A városba települő szerzetesek, valamint a polgárság is pompás templomokkal, rendházakkal, illetve lakóépületekkel gazdagították Alba Regiát. A XIV. században a város várfallal lett körbevonva.”

/Székesfehérvár történetének leírásából részlet /

„Városnak nevezzük mintegy a polgárok egyetemességét, mivel itt a népeknek nagy száma gyűlt össze. A város pedig házaknak és utcáknak a szükséges falakkal és erődítésekkel körülkerített sokasága, mely a jó és tisztességes életet szolgáló kiváltságokkal van ellátva.”

/ Werbőczy István: 1514-ben elkészült Hármaskönyvéből/

6. A következő feladat Szent László és Könyves Kálmán törvényeire vonatkozik. A források segítségével írd törvénykezésük eltéréseiről és annak okairól. (16 pont)

„1. Mindenekelőtt elhatároztuk, hogy ha főembereknek bármilyen rokonát lopás bűnében találják egy tyúk értékén túl, semmiképpen se rejthesse el vagy védhesse meg őt közülük senki.

4. Ha ezután valakit az egész falu tolvajnak kiált, istenítélettel vizsgálják meg. Ha ennek folytán ártatlannak bizonyul, a falu csupán egy penzát fizessen a papnak. Ha pedig bűnösnek találják, minden vagyonát foglalják le a király részére, amiből negyedrészt a falubelieknek adjanak.

6. Ha a bíró a rabszolga orrát nem vágja le, vagy szabadot nem akasztja fel, vesszen mindene, fiain, és lányain kívül, s magát adják el.

Ha pedig ártatlant akaszt fel, száztíz pénzt fizessen, és a felakasztott személy minden vagyonát adja vissza.”

/ László II. törvénykönyvéből/

„ 11. Ha valaki vasárnapon vagy a nagyobb ünnepeken nem megy az ő kerületének egyházába, verésekkel javítsák meg.

22. Akik a pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és könyvekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek.”

/ László I. törvénykönyvéből/

„42. Aki kóborlót fogad fel a király engedelmé nélkül, ötvenöt pénzt fizessen; és ha a felfogadott valami lopást követ el otltétében, ura próbával tisztítsa magát a vétekből; a kezes pedig jelentse meg, az pedig ha büntetlennek bizonyul, azt a bírságot fizesse, amit a felfogadó; és ha nincs miből fizetnie, vesszék a szabadsága.

54. Ha valaki négylábú állatot vagy ennek megfelelő dolgot, avagy húsz dénár értékű ruhát lop, mint tolvajt ítéljék el.

73. A keresztények temetkezési helyei csak templomok térségében lehessenek.”

/ Kálmán I. törvénykönyvéből /

„7. Hogy senki se tartson meg semmit a pogány szokásokból; aki pedig ezt teszi, ha az öregebbek közül való, negyven napig szigorúan vezekeljen, ha pedig a fiatalabbak közül, hét napon át vezekeljen verésekkel”

/ Kálmán II. törvénykönyvéből /

7. Mutasd be a források és saját ismereteid alapján milyen események vezettek a mohácsi csata elvesztéséhez! (7 pont)

Parancsnokok	
II. Lajos magyar király, Tomori Pál Kalocsai érsek	I. (Nagy) Szulejmán, Paragil Ibrahim nagyvezír
Szembenálló erők	
Kb. 24 800 magyar horvát hadtestek, spanyolok, németek, csehek, lengyelek, pápai	Kb. 60 000 fő 160 ágyú

zsoldosok 85 ágyú	
Veszteségek	
Kb. 16-20 000 halott köztük 16 zászlósúr és 5 püspök, továbbá meghal II. Lajos és Tomori Pál	Kb. 10.000 halott

Kronológia
1490: Mátyás halála
1512-1520: I Szelim uralkodása, hatalmas keleti területek meghódítója
1516: II. Lajos kerül trónra

1520: I. Nagy Szulejmán kerül hatalomra
1521: Nándorfehérvár eleste
1526: Mohácsnál csatavesztés, Buda kifosztása, hatalmi harcok megkezdése a magyar trónért

„A törökkel folytatott két évszázados párharc során a magyarság számára egyre kedvezőtlenebbé váltak az erőviszonyok. A XVI. század elejére tovább romlott a helyzet, a gazdag közel-keleti tartományok megszerzése megkésztette az Oszmán birodalom területét, népességét és bevételeit. Ez a hatalmas erő, amit a despotikus török rendszer mozgósítani tudott, felülmúlta bármelyik európai nagyhatalom erejét. Ezzel párhuzamosan Magyarországon a királyi hatalom meggyengült. A királyi jövedelem nem érte el a végvárak fenntartásához elengedhetetlenül szükséges 200.000 aranyforintot, így a várak állapota folyamatosan romlott, s a központ nem rendelkezett a nagyobb ostromok idején szükséges felmentő hadsereggel”
/ Tankönyvi szöveg /

8. Hasonlítsd össze a források és saját ismereteid alapján Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi Mátyás külpolitikáját! (16 pont)

„A szkizma (egyházszakadás) azzal vette kezdetét, hogy az Avignonból Rómába visszaköltözött pápa utóda megtagadta a visszatérést Avignonba. A francia főpapok erre ellenpápát választottak, Zsigmond viszont mint római király azt a harmadik pápát tekintette bizalmasának, aki Pisában néhány bíboros zsinati választása alapján lett egyházfő, s akinek megválasztása után mint a római, mind az avignoni pápának le kellett volna mondania. A lemondások nem történtek meg, ezért Zsigmond a pisai pápát vette rá, hogy zsinatot hívjon össze Konstanz városában.”
/ Tankönyvi szöveg /

„A konstanzi zsinat új pápát választott, ezzel az egyház egysége helyreállt. Az egyházi földreform azonban a konzervatív főpapok ellenállásán megbukott [...] Husz János mártírhalálának híre felkorbácsolta az indulatokat Csehországban, a lakosság zöme huszitává vált, s ilyen körülmények között szó sem lehetett arról, hogy Zsigmond elfogadja a bátyja halálával (1419) megüresedett cseh trónt. Arra azonban számíthatott, hogy a korántsem egységes huszita szövetség megosztásával előbb-utóbb eléri célját.”
/ Tankönyvi szöveg /

„Magyarország megnövekedett erejét Mátyás nagyszabású külpolitikai terveinek a végrehajtására használta fel. Célja egy erős dunai királyság megteremtése volt. Csehország és az osztrák örökös tartományok megszerzését, azután pedig a német-római császári korona elnyerését tervezte. A világpolitikai erőviszonyokat úgy ítélte meg, hogy csak ilyen méretű közép-európai erőösszpontosítás után nyílhatna lehetőség a török balkáni hatalmának megtörésére.”
/ Unger Mátyás-Szabolcs Ottó: Magyarország története című műve nyomán /

9. A források segítségével mutasd be az agrárkonjunktúra következményeit a XIX. századi Magyarországon! (7 pont)

Év	Ezüstforintban	100 ezüstforintnak megfelelő papírpénz
1800	2,22	115
1802	4,33	120
1804	4,10	135
1806	6,50	175
1808	7,30	222
1809	8,50	315
1810	18,50	552
1811	23,40	833

„Nem volt olyan szemetes gabona, mely gazdára ne talált volna, jó áron. A bevételeket azonban csak kevés birtokos költötte gazdaságának korszerűsítésére, inkább fényűzésre fordította.”

/Tankönyvi szöveg/

Egy köből búza ára a pesti piacon

„A Habsburg kormányzatnak – a többi hadviselő félhez hasonlóan – nem volt fedezete az évtizedes háború finanszírozására. A korábban is jelentős államadósság a többszörösére nőtt. A hiányt bankjegykibocsátással oldották meg...”

/Tankönyvi szöveg/

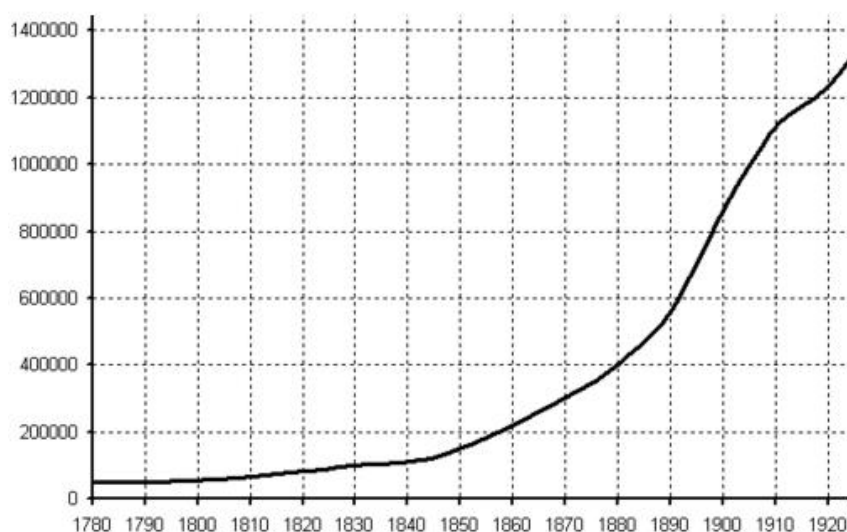

A keszthelyi Festetics kastély

1816-ban kibocsátott bankók

10. A források és saját ismereteid alapján mutasd be hogyan fejlődött Budapest világvárossá a századfordulóra! (16 pont)

Budapest népességének alakulása 1780-1920 között

Villamosok a korabeli Erzsébet hídon

A Millenniumi ünnepre épített Vajdahunyad vára

Európa első földalatti vasútja

„A bécsi politikának azonban nem sikerült tartósan csökkenteni Pest befolyását. A város tovább gyarapodott és növekedett. A 1867-ben, a kiegyezés után, amikor I. Ferenc József magyar király is lett Pesten hozzákezdtek a nagy urbanizációs feladatok végrehajtásához. 1872-ben pedig az országgyűlés megszavazta az egyesített Budapestről szóló törvénycikkelyt. Az új városi választások után 1873. november 17-én, az ünnepi közgyűlést követően az új testületek átvették a város irányítását. A város első főpolgármestere Ráth Károly lett, polgármesterré pedig Kammermayer Károlyt választották. Ebben az időben került a város fejlesztését irányító Fővárosi Közmunkák Tanácsának élére báró Podmaniczky Frigyes. Vezetése alatt a tanács olyan programot hozott létre, amely felölelte a Duna budapesti szakaszának szabályozását, rakpartok, közraktárak, hidak, bulvárok, egy központi pályaudvar és egy vasúti híd építését, valamint a főbb útvonalak szabályozását. A városrendezésre 1870-ben írtak ki pályázatot, amit Lechner Lajos építész nyert meg. Őt a főváros középítési igazgatójának nevezték ki.

Ettől kezdve állandó építkezési területté vált a város. Nekifogtak a pesti utcák tömeges kiszélesítésének, meghosszabbításának, rendezésének. 1871-ben elkezdték építeni az Andrássy utat, és még ugyanebben az évben törvény született a Nagykörút építéséről. Elkészült a második Duna-híd, a Margit-híd is.”

/ Budapest Portál – Budapest története /